

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

09 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii:

Valeriu Doagă
Nicolae Clima, Elena Covalenco,
Ion Corolevschi, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de SRL „Ameritrex-Prest”, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel către SRL „Ameritrex-Prest” privind încasarea sumelor,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2013,

C O N S T A T Ă :

La 26.01.2011 Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel s-au adresat cu cerere de chemare în judecată către „Ameritrex Prest” SRL, solicitînd: - încasarea din contul pîrîtului - taxele de program achitate în contul „Ameritrex Prest” SRL în mărime de 905 dolari SUA, achitate în lei de către fiecare reclamant, și anume suma de 11 140,19 lei MD; - biletele de avion, în mărime de 14 290 lei și 142,90 lei MD, achitate de fiecare reclamant; - biletele la autobus, în mărime de 406 dolari SUA, procurate de fiecare reclamant; - taxele achitate la bancă, în mărime de 60 lei MD, de fiecare reclamant în beneficiul BC „Moldova Agroindbank”, fil. Bălți, pentru obținerea certificatelor confirmative privind achitarea unor sume bănești în contul „Ameritrex Prest” SRL; - transferurile bănești din Republica Moldova în SUA, în mărime de 400 dolari SUA, care reprezintă suma de bani transferați de Scutelnic Dumitru către Scutelnic Vasile, și 270 Euro, transferați de Odagiu Viorel către Odagiu Marcel; - încasarea din contul pîrîtului „Ameritrex Prest” SRL în beneficiul reclamanților Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel a prejudiciului moral, în mărime de 100 000 lei MD; - încasarea cheltuielilor legate de examinarea cauzei.

În motivarea cererii, reclamanții au invocat, că au încheiat cîte un contract de intermediere cu „Ameritrex Prest” SRL de plecare la muncă peste hotarele Republicii Moldova. Ulterior „Ameritrex Prest” SRL ducîndu-i în eroare pe Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel și prezentîndu-le cîte un contract de muncă fictiv, i-a asigurat pe aceștia de veridicitatea și rentabilitatea contractului dat. Astfel, în baza contractelor menționate, Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel au plecat în SUA. Ajungînd pe teritoriul SUA, reclamanții au realizat că de fapt, în mod abuziv, au fost duși în eroare

de către „Ameritrex Prest” SRL, deoarece chiar din aeroport nu au fost întâmpinați de reprezentantul pîrîtului, fapt care a fost garantat de către acesta.

Reclamanții s-au deplasat pe cont propriu la sediul angajatorului indicat în contractul de muncă, unde au depistat că, de fapt, așa companie nu există. În așa mod, reclamanții au fost puși în situație de a se afla într-o țară necunoscută, fără un loc de muncă, fără bani și fără nici o garanție a securității personale. Fiind într-o situație emoțional-psihologică încordată, Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel au contactat un reprezentant al companiei „Ameritrex Prest” SRL, relatîndu-i circumstanțele date, la ce reprezentantul companiei „Ameritrex Prest” SRL le-a comunicat că a avut loc o eroare și, în vederea ameliorării situației, le-a propus reclamanților un alt loc de muncă, în orașul GYLLETTE WYOMING, care se afla la o distanță de peste 2000 km de New York, unde la acel moment se aflau ultimii. Neavînd altă soluție, și fiind constrînși de circumstanțe, reclamanții Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel au acceptat să plece în orașul GYLLETTE WYOMING, achitînd pentru biletul de autobuz cîte 203 dolari SUA. Ajungînd la destinație au realizat că, din nou au fost duși în eroare de către pîrît, deoarece angajatorul de referință a refuzat să le acorde reclamanților un loc de muncă, mai mult ca atît, acesta le-a comunicat că nici măcar nu a fost contactat de compania „Ameritrex Prest” SRL pentru a negocia un loc de muncă.

Reieșind din situația dată, reclamanții s-au văzut nevoiți să se întoarcă în New York, astfel au mai procurat cîte un bilet la autobuz, pentru care au mai achitat cîte 203 dolari SUA. Astfel, fiind fără un loc de muncă, precum și fără un loc de trai permanent, reclamanții au fost nevoiți să se întoarcă anticipat în Republica Moldova, totodată suportînd cheltuieli suplimentare pentru reperfectarea biletelor de avion, Scutelnic Vasile, în mărime de 172,00 dolari SUA, iar Odagiu Marcel în mărime de 168,00 dolari SUA. Plecarea lui Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel în SUA, a avut un impact negativ asupra stării moral-psihologice a acestora, prin neexecutarea esențială de către pîrîtul „Ameritrex Prest” SRL a contractelor de intermediere.

Susțin reclamanții Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel că le-a fost cauzat un prejudiciu material considerabil, care constă din taxele de program achitate în contul „Ameritrex Prest” SRL, în mărime de 905,00 dolari SUA, biletele de avion în mărime de 14 290,00 lei și 142,90 lei, achitate de fiecare reclamant, cît și alte cheltuieli suportate de către aceștia pe teritoriul SUA, ca rezultat al neexecutării esențiale de către „Ameritrex Prest” SRL a contractelor de intermediere în cauză, în valoare de 400,00 dolari SUA, care reprezintă suma de bani transferați de Scutelnic Dumitru către Scutelnic Vasile, și 270,00 Euro, transferați de Odagiu Viorel către Odagiu Marcel care se afla împreună cu Scutelnic Vasile în SUA. La fel 60,00 lei, care reprezintă taxa achitată de fiecare reclamant în beneficiul BC „Moldova-Agroindbank”, filiala Bălți pentru obținerea certificatelor confirmative privind achitarea unor sume bănești în contul „Ameritrex Prest” SRL precum și alte sume cheltuite de către reclamanți, care sînt certificate în modul corespunzător.

La 10.12.2010, în adresa „Ameritrex Prest” SRL a fost expediată cîte o cerere prealabilă cu solicitarea achitării prejudiciului material și moral cauzat reclamanților, însă acestea fiind recepționate de către pîrît la 13.12.2010 au fost lăsate fără nici un răspuns.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02.11.2012, s-a dispus respingerea cererii lui Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel privind încasarea sumelor ca fiind nefondată. S-a încasat, în mod solidar, de la Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel

în beneficiul „Ameritrex Prest” SRL cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 3 000 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea dată, Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel au depus cererea de apel la 18.01.2013, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2013, a fost admis apelul declarat de Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02.11.2012 și emisă o hotărîre nouă de admitere parțială a acțiunii, după cum urmează: s-a dispus încasării din contul „Ameritrex Prest” SRL în beneficiul lui Scutelnic Vasile:

- taxele de program achitate în contul „Ameritrex Prest” SRL în mărime de 905 dolari SUA, achitate în lei și anume suma de 11 140,19 lei;
- Bilete de avion în mărime de 14 290 lei și 142,90 lei;
- Bilete de avion în mărime de 406 dolari SUA procurate;
- Taxele achitate la bancă în mărime de 60 lei, pentru obținerea certificatelor de la bancă;
- Transferurile bănești din Republica Moldova în SUA în mărime de 400 dolari SUA, pentru Scutelnic Vasile;
- Paguba morală în sumă de 5000 lei,

în total suma de 30 633,09 lei și 806 dolari SUA. S-a dispus încasării din contul „Ameritrex Prest” SRL în beneficiul lui Odagiu Marcel:

- taxele de program achitate în contul „Ameritrex Prest” SRL în mărime de 905 dolari SUA, achitate în lei și anume suma de 11 140,19 lei;
- Bilete de avion în mărime de 14 290 lei și 142,90 lei;
- Bilete de avion în mărime de 406 dolari SUA procurate;
- Taxele achitate la bancă în mărime de 60 lei, pentru obținerea certificatelor de la bancă;
- Transferurile bănești din Republica Moldova în SUA în mărime de 270 euro, pentru Odagiu Marcel;
- Paguba morală în sumă de 5000 lei,

în total suma de 30 633,09 lei și 270 euro.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că pîrîtul „Ameritrex Prest” SRL nu și-a respectat angajamentele asumate prin contractele de intermediere, în special nu a acordat locuri de muncă, invocînd prevederile art. 1179 CC, precum și art. 512 și 514 CC.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 08 mai 2013, „Ameritrex Prest” SRL a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2013 și menținerea hotărîrii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02.11.2012.

În argumentarea recursului recurentul a invocat că, la încheierea contractelor de intermediere, instanța de apel nu a stabilit careva încălcări și, prin urmare, au produs efecte juridice. Mai indică că „Ameritrex Prest” SRL este doar reprezentantul sponsorului „Intrax Work and Travel”, care și este responsabil de buna desfășurare a programului Work and Travel USA și care-și asumă responsabilitatea față de studenții străini participanți la acest program pe perioada aflării lor în SUA. Totodată, susține că participarea la acest program, nu presupune obligația angajării în câmpul

muncii, deoarece el are menirea de a acorda posibilități studenților străini de a se familiariza cu cultura SUA, prin intermediul participării nemijlocite în viața poporului american, de a călători, cât și acordă oportunitatea de a lucra pe parcursul vacanței de vară, cel din urmă purtînd un caracter de recomandare și nu obligatoriu.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de SRL „Ameritrex Prest” a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat este parțial întemeiat și urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

La examinarea litigiului instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material ca urmare a aprecierii greșite a circumstanțelor cauzei în partea încasării prejudiciului moral și în consecință a adoptat o hotărîre ilegală în această parte. Totodată, în speță sunt stabilite fapte suficiente pentru a da o soluție nouă de respingere a acțiunii în partea prejudiciului moral.

Potrivit materialelor cauzei, Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel s-a adresat în judecată cu cerere de încasare de la SRL „Ameritrex Prest” a prejudiciului cauzat ca urmare a neonorării obligațiilor de plasare în câmpul muncii în SUA, conform contractelor de intermediere semnate între reclamanți și pîrît.

Instanța de fond a respins acțiunea reclamanților ca nefondată.

Instanța de apel a admis apelul declarat de Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02.11.2012 și emisă o hotărîre nouă de admitere parțială a acțiunii, după cum urmează: s-a dispus încasării din contul „Ameritrex Prest” SRL în beneficiul lui Scutelnic Vasile:

- taxele de program achitate în contul „Ameritrex Prest” SRL în mărime de 905 dolari SUA, achitate în lei și anume suma de 11 140,19 lei;
- Bilete de avion în mărime de 14 290 lei și 142,90 lei;
- Bilete de avion în mărime de 406 dolari SUA procurate;
- Taxele achitate la bancă în mărime de 60 lei, pentru obținerea certificatelor de la bancă;
- Transferurile bănești din Republica Moldova în SUA în mărime de 400 dolari SUA, pentru Scutelnic Vasile;
- Paguba morală în sumă de 5000 lei,

în total suma de 30 633,09 lei și 806 dolari SUA. S-a dispus încasării din contul „Ameritrex Prest” SRL în beneficiul lui Odagiu Marcel:

- taxele de program achitate în contul „Ameritrex Prest” SRL în mărime de 905 dolari SUA, achitate în lei și anume suma de 11 140,19 lei;
- Bilete de avion în mărime de 14 290 lei și 142,90 lei;
- Bilete de avion în mărime de 406 dolari SUA procurate;
- Taxele achitate la bancă în mărime de 60 lei, pentru obținerea certificatelor de la bancă;

- Transferurile bănești din Republica Moldova în SUA în mărime de 270 euro, pentru Odagiu Marcel;
- Paguba morală în sumă de 5000 lei, în total suma de 30 633,09 lei și 270 euro.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră decizia instanței de apel ilegală în partea încasării prejudiciului moral, pornind de la următoarele.

Încasînd prejudiciul moral, instanța de apel a menționat doar că, călătoria apelanților în SUA a avut un impact negativ asupra stării moral-psihologice a acestora, cauzate din neexecutarea în mod corespunzător a obligațiilor contractuale, fiind duși în eroare și aflîndu-se într-o țară îndepărtată și necunoscută, fără surse de existență, le-au fost cauzate atît suferințe psihice cît și morale.

Potrivit art. 376 alin. (1) CPC, dispozițiile de procedură privind judecarea pricinilor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sînt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

În conformitate cu prevederile art. 239 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată.

Potrivit art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit art. 241 alin. (5), în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Analizînd decizia recurată, Colegiul conchide că, la adoptarea soluției în partea încasării prejudiciului moral, instanța de apel a ignorat prevederile imperative ale legii procedurale, în special ceea ce ține de indicarea legilor de care s-a călăuzit.

Or, dispunînd încasarea prejudiciului moral, instanța nu a indicat normele legale care guvernează aceste cerințe, precum și modul în care acestea sunt aplicabile speței.

Urmare a celor constatate, Colegiul concluzionează că cerința reclamanților de încasare a prejudiciului moral, este lipsită de suport juridic și, ca consecință, urmează a fi respinsă.

Cît privește alte argumente invocate de recurent, instanța de recurs reține următoarele.

Afirmația recurentului cum că, la încheierea contractelor de intermediere, instanța de apel nu a stabilit careva încălcări și, prin urmare, au produs efecte juridice, nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Mai mult ca atît, această afirmație nu are incidență asupra legalității deciziei instanței de apel. Or, obiect al litigiului nu constituie legalitatea încheierii contractelor de intermediere, ci nerespectarea caluzelor acestor contracte, adică încălcarea obligațiilor contractuale.

Colegiul apreciază critic și afirmația SRL „Ameritrex Prest”, cum că dînsa este doar reprezentantul sponsorului „Intrax Work and Travel”, care și este responsabil de buna desfășurare a programului Work and Travel USA și care-și asumă responsabilitatea față de studenții străini participanți la acest program pe perioada aflării lor în SUA.

Potrivit art. 1179 CC, prin contract de intermediere, o parte (intermediar) se obligă față de cealaltă parte (client) să acționeze în calitate de mijlocitor la încheierea unui sau mai multor contracte între aceasta și terț.

Astfel, SRL „Ameritrex Prest” a participat ca mijlocitor la încheierea contractelor de muncă între Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel cu compania „Intrax” din SUA.

Însă, potrivit pct. 3.1.1 din contractele de intermediere, SRL „Ameritrex Prest” avea obligația de a acorda gratuit clienților informație completă și veridică despre posibilitatea dec angajare peste hotare, în condițiile contractului individual de muncă, etc.

Potrivit pct. 3.1.6, SRL „Ameritrex Prest” avea obligația de a oferi clienților 2 variante de contracte de muncă conform preferințelor sale exprimate în momentul interviului și ulterior un loc de muncă prezentat de partenerul american.

Pornind de la prevederile clauzelor contractuale menționate, Colegiul conchide că, distinct de cele invocate de recurent, și dînsul avea obligații expres stabilite, neexecutarea sau executarea cu rea-credință a cărora a dus la survenirea prejudiciului cauzat.

Or, atît prezentarea contractului de muncă, cît și veridicitatea acestuia, este obligația directă a recurentului.

În situația din speță, anune executarea cu rea-credință a acestei obligații prin oferirea unor contracte neveridice intimaților, doar pentru a putea obține viza de călătorie în SUA, a și constituit drept motiv de survenire a prejudiciilor pretinse.

Mai mult ca atît, în cadrul examinării litigiului, s-a constatat și neexecutarea obligației stabilite la pct. 3.1.4 privind efectuarea obligatorie a instructajului „pre-departure orientation”.

Colegiul apreciază critic și afirmația recurentului precum că, participarea la acest program, nu presupune obligația angajării în cîmpul muncii, deoarece el are menirea de a acorda posibilități studenților străini de a se familiariza cu cultura SUA, prin intermediul participării nemijlocite în viața poporului american, de a călători, cît și acordă oportunitatea de a lucra pe parcursul vacanței de vară, cel din urmă purtînd un caracter de recomandare și nu obligatoriu.

La caz, contractele de intermediere stabilesc cert obligațiile părților contractante, din conținutul cărora rezultă doar obligativitatea acțiunilor întreprinse de intermediar în vederea depistării unui loc de muncă, semnării contractului de angajare, obținerea vizei și deplasarea în SUA la acel loc de muncă, respectiv obligația clientului de a achita aceste servicii și de a respecta condițiile programului ales (Premium Placement sau Independent Placement).

Referitor la încasarea prejudiciului moral, Colegiul conchide că instanța de apel a admis acțiunea fără a o motiva de drept.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2013 în partea dispunerii încasării prejudiciului moral și de a adopta o hotărîre nouă de respingere a acțiunii în această parte. În rest, decizia instanței de apel urmează a fi menținută.

Ținînd cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de SRL „Ameritrex Prest”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2013 în partea dispunerii încasării prejudiciului moral de la SRL „Ameritrex Prest” în beneficiul lui Scutelnic Vasile și Odagiu Marcel a câte 5 000 lei și se adoptă o hotărîre nouă prin care se respinge acțiunea în această parte.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2013 se menține.
Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nicolae Clima

Elena Covalenco

Ion Corolevschi

Iuliana Oprea